

“El desballestament del XVII valencià té un cert paral·lelisme amb l’actualitat”

Tomàs Llopis (Beniarbeig, Marina Alta, 1954) publica en 3i4 la novel·la històrica, situada al XVII valencià, *Hi ha morts que pesen cent anys*, premi de narrativa Amdròmina 2012. És la seva primera novel·la d’adults. L’autor és professor de literatura a l’IES Enric Valor de Pego, coautor de llibres didàctics de llengua i literatura catalanes i autor de llibres infantils i juvenils.

PRATS, L.CAMPES

Tomàs Llopis publica a 3i4 la novel·la *Hi ha morts que pesen cent anys*, premi Amdròmina.

—Per què el segle XVII?

—Hi ha moltes raons.

Una de totes és que hi ha un moment de crisi, de desballestament social i polític al País Valencià, especialment, i en tota la societat de l’antic règim de la Corona d’Aragó i això m’interessava molt perquè hi ha un cert paral·lelisme amb l’actualitat. D’altra banda, sempre m’he preguntat per què la gent és tan refractària a plantar cara al poder i en aquesta època ho fan. La gent reacciona després d’anys d’estar sotmesos a un règim feudal molt dur. Hi havia pobles on pagaven el terç dels fruits al senyor, i el delme a l’església.

—La família que protagonitza la novel·la té relació amb cap personatge real?

—No. Volia, però, que fos una família significativa de la societat de llavors, en un poble com Beniarbeig però de qualsevol poble de la zona que va viure sotmesa a aquell règim. No hi ha cap relació directa amb personatges coneguts.

—El recurs a unes memòries familiars us permet eixamplar el període i parlar de diverses generacions.

—Sí. El problema que tenia és que volia que la història durés cent anys i necessitava diferents moviments temporals. D’altra banda, les memòries em serveixen també per a explorar la vida quotidiana, perquè en el temps final de la història, la Segona Germania, quan esclata la revolta, no podia aturar-me a parlar-ne i, a més, volia donar-li un aire més èpic.

—Ja us interessava, la història?

—No. Més que res volia explorar-me per a conèixer un món que no coneixia prou. Ho vaig fer amb la intenció d’omplir un buit. M’ha interessat el barroc literari, les recreacions del barroc, però no tant la història. I com a època m’hauria agradat més estudiar l’edat mitjana, però això em venia més donat. M’ha calgut documentar-me i llegir els estudis

fets sobre costums i vida quotidiana, amb alguns documents d’època que m’han facilitat amics historiadors i arxivers. He intentat reflectir l’època, la forma de viure de la gent i l’espai. Per a reflectir l’espai he visitat els llocs on passa l’acció i els he desconstruït per imaginar-los com eren al segle XVII.

—Heu volgut ser fidel al paisatge?

—Sí. L’he conegut prou verd, no tan destruït per l’urbanisme i, per tant, el podia reconstruir fàcilment. M’ha anat bé ser natural de Beniarbeig. Du-

rant quatre o cinc anys, el temps que he escrit la novel·la, quan tornava al poble intentava mirar-lo amb ulls del segle XVII. El nucli geogràfic de la novel·la és una vall que travessa el riu Girona i la primera revolta passa a Beniarbeig i Pedreguer.

—Però penseu que heu fet la novel·la d’un poble o d’una societat?

—D’una societat, d’un país, en un moment determinat. No és una novel·la local. Però, clar, calia situar-la en un lloc precís. I Beniarbeig m’era còmode i em quadrava, perquè estava implicat en el conflicte.

—Què ha quedat del conflicte en la memòria popular?

—Coses molt curioses. Per exemple, a la vall del Girona hi ha el costum d’anar de paella a la cova de Benidoleig el dia de Sant Vicent, perquè els agermanats de la vall s’hi van reunir, portant estendards del sant, el 1693, l’any que esclata el conflicte. Ara bé, la gent n’ha perdut el referent i no sap per què s’hi va. Però manté la tradició. Penso que després del conflicte, com després de la guerra de Successió, la gent va voler oblidar. Condiciona el futur, com diu Fuster, però el futur ha oblidat les causes que van provocar la situació. Després de la Segona Germania i la guerra de Successió, la gent va haver d’adaptar-se al canvi per sobreviure.

—Hi havia il·lusionisme, idealisme, en la revolta?

—Hi havia desesperació. La gent es revolta perquè està desesperada. Hi ha sequera, plagues i, per tant, males collites i fam. Era una situació insuportable. Un personatge es fa bandoler, però un altre ja veu que la revolta individual no és la solució, que cal una revolta massiva.

Lluís Bonada